

Terry Pratchett

BÜYÜNÜN

RENGİ

BİR DİSKDÜNYA® ROMANI

Delü

Terry Pratchett

Terry Pratchett hâlâ eser vermeye devam eden günümüzün en popüler yazarlardan biri. Özellikle, olağanüstü başarı kazanmış “DiskDünya” dizisiyle tanınıyor.

Kitapları, birçok ödüle aday gösterilen Terry Pratchett, *Ulus* ile 2001 Carnegie Madalyası Ödülü’nü kazanan *Muhteşem Maurice ve Değişmiş Fareleri* kitaplarının da yazarıdır.

Terry Pratchett, Wiltshire’da yaşıyor ve günlerinin dolu dolu geçtiğini düşünüyor. İngiltere’nin, “kitabı en çok çalınan” yazarlarından sayılıyor.

www.terrypratchett.co.uk

Tudem Yayınlarından Çıkan Kitapları:

Ulus

DiskDünya serisi

Küçük Özgür Adamlar

Gökyüzü Dolu Şapka

Kış Ustası

Geceye Bürüneceğim

Muhteşem Maurice ve Değişmiş Fareleri

Johnny Maxwell serisi

İnsanlığı Ancak Sen Kurtarabilirsin

Johnny ve Ölüler

Johnny ve Bomba

© 1983, Terry Pratchett
© 2013, Tudem Yayın Grubu • 1476/1 Sk. No: 10/51
Alsancak - Konak/İZMİR

İlk basım 1983 yılında, İngiltere’de *The Colour of Magic* adı ile Colin Smytne Ltd tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın telif hakları Victor Gollancz Ltd/Orion Publishing Group ile anlaşmalı olarak AnatoliaLit aracılığıyla alınmıştır.

ISBN: 978-605-5060-20-6

Birinci Baskı: Mart 2015 (3000 adet)

Yayınevi sertifika no: 11945 Matbaa sertifika no: 26886

Türkçeleştiren: Niran Elçi
Editör: Yosun Erdemli
Son Okuma: Sinan Çam, Burhan Düzçay
Kapak Görseli: Josh Kirby
Kapak Tasarımı: Burak Tuna
Harita Tasarımı: Stephen Player
Baskı ve Cilt: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. km. Başkent OSB 22. Cadde No: 6 Malıköy/Ankara
0 312 284 18 14

Tüm hakları saklıdır.

Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A.Ş.nin tescilli markasıdır.

www.delidolu.com.tr

Terry Pratchett
BÜYÜNÜN
RENGİ

BİR DİSKDÜNYA® ROMANI

Delij

GİRİŞ

Uzak, elden düşme bir boyutta, düz olsun diye tasarlanmamış bir astral düzlemde, kıvrım kıvrım yıldız-sisleri dalgalanarak aralandı...

Bak...

Büyük kaplumbağa A'Tuin geliyor. Hantal bacakları hidrojen kırağısı kaplı; dev, ihtiyar kabuğu meteor kraterleri ile delik deşik... Yıldızlararası boşluklarda ağır ağır yüzüyor. Asteroid tozu ve çapakla kabuk bağlamış, deniz büyüklüğündeki gözleri Hedefe dikilmiş.

Bir şehirden de büyük beyni, jeolojik bir yavaşlıkla, Yük'ü düşünüyor yalnız.

Elbette, yükün büyük kısmını Berilia, Tubul, Büyük T'Phon ve Jerakeen oluşturuyor; yıldız ışığında bronzlaşmış geniş sırtlarında, göz alabildiğine uzanan yüksek çağlayanların kuşattığı ve süt mavisi Gökkubbe'nin taçlandığı Disk Dünya'yı taşıyan dört dev fil.

Onların ne düşündüğünü astropsikoloji henüz keşfedemedi.

Büyük Kaplumbağa da yalnızca bir hipotezden ibaretti; ta ki Kenar Dağları'nda kurulmuş küçük ve gizemli Krull Krallığı, Kenar Çağlayanı'nın üzerine sarkan en sarp yamacın ucuna bir vinç ve makara düzeneği kurana ve pek çok gözlemciyi kuvars

pencereli, pirinç bir araca bindirip, sis perdelerinin ötesine bakmak üzere Kenar'dan aşağı sarkıtana kadar...

İlk astrozoologlar, kalabalık köle grupları tarafından sarkıtıldıkları yerden geri çekildikten sonra, A'Tuin ve filler hakkında pek çok bilgi verebildiler; ama bu, evrenin yapısı ve amacı hakkında en temel soruları yanıtlamıyordu.

A'Tuin'in cinsiyeti neydi, mesela? Bu yaşamsal soru, dedi astrozoologlar gittikçe artan bir yetkinlikle, uzayın derinliklerine ulaşabilecek daha büyük, daha güçlü bir vinç inşa edilerek yanıtlanabilir ancak. Bu arada, kozmosun görebildikleri kısmı hakkında ancak tahminlerde bulunabilirlerdi.

Örneğin, bir teoriye göre, A'Tuin hiçlikten geliyordu ve sonuza kadar, sabit adımlar ve kararlı bir halle, hiçliğe doğru yol alacaktı. Bu teori akademisyenler arasında pek tutuluyordu.

Dindar eğilimlere sahip kişilerin tercih ettiği bir başka düşünceye göre, A'Tuin Doğum Yeri'nden, Çiftleşme Zamanı'na doğru ilerliyordu; yine dev kaplumbağaların sırtında taşıdığı, gökyüzündeki tüm diğer yıldızlar da öyle. Hedef'e vardıkları zaman, ilk ve son defa, kısa bir süre için, tutkuyla çiftleşeceklerdi ve bu hararetle birleşmeden, yeni ve farklı dünyalar taşıyacak, yeni kaplumbağalar doğacaktı. Buna, Büyük Patlama Hipotezi deniyordu.

Böylece, bu olaylı gecede, Kararlı Hal teorisinden genç bir kozmosbağalog, Büyük A'Tuin'in sağ gözünün ışık yansıtma oranını kesin olarak ölçmek için kullanmayı umduğu yeni bir teleskopu sınarken, merkezyönünde, dünyanın en eski şehrindeki yangından yükselen dumanı gören ilk dışarıklı oldu.

O gecenin ilerleyen saatlerinde çalışmalarına o kadar daldı ki, dumanı tamamen unuttu. Yine de, ilk gören oydu.

Ama başkaları da vardı...

BÜYÜNÜN RENGİ

Yangın, iki yakalı Ankh-Morpork şehrini kasıp kavuruyordu. Sihirbazlar Mahallesi'ni yalarken alevler mavi-yeşile döndü ve hatta sekizinci renk oktarin renginde tuhaf kıvılcımlarla bezendi. Öncü alevler Tüccarlar Sokağı boyunca dizilmiş yağ dükkânlarını ve fıçıları bulduğunda, bir dizi patlama ve alev gayzeri biçiminde yoluna devam etti. Parfümcülerin sokaklarına geldiğinde tatlı tatlı yandı. Şifacıların depolarındaki kurutulmuş nadir ot demetlerine dokunduğunda, insanların delirerek Tanrı'yla konuşmasına sebep oldu.

Artık Morpork kesimi tümüyle alevlere boğulmuştu. Karşı yakadaki daha zengin, daha saygın Ankh kesimi durumu kontrol altına almak için yiğitçe, hararetle köprüleri yıkmakla meşguldü. Oysa Morpork rıhtımlarındaki tahıl, pamuk ve kereste yüklü, katranla kalafatlanmış gemiler şen şakrak yanıyorlardı. Palamarları yanıp kül olduğunda, yükselen gelgit dalgalarına kapılarak Ankh Irmağı'na açıldılar, boğulmamak için çabalayan ateşböcekleri gibi denize doğru sürüklenirken ırmak kıyısındaki sarayları, kameriyeleri tutuşturdular. Her durumda, kıvılcımlar rüzgâra kapılarak ırmağın çok daha açığındaki saklı bahçelere, uzak samanlıklara ulaştı.

Neşeli yangından yükselen dumanlar kilometrelerce yükseliyordu ve rüzgârın biçimlendirdiği bu siyah sütun, tüm DiskDünya'dan görülebiliyordu.

Birkaç fersah uzaktaki serin, karanlık tepeden bakıldığında kesinlikle etkileyiciydi ve o tepede iki şekil, yangını büyük ilgiyle izlemekteydi.

İkilinin uzun boylu olanı, orta boylu bir insandan azıcık daha kısa bir kılıca yaslanmış, bir tavuk bacağı kemirmekteydi. Adamdaki ihtiyatlı zekâ havası olmasa, Merkezyöre kıraçlarından bir barbar sanılabilirdi.

Arkadaşı çok daha kısa boyluydu ve tepeden tırnağa kahverengi bir pelerine sarınmıştı. Daha sonra, hareket etme zamanı geldiğinde, hareketlerinin kedi gibi hafif olduğu görülecekti.

İkisi, en güçlü patlamanın yağ toptancısında mı, yoksa Büyücü Kerible'in atölyesinde mi olduğu hakkında kısa ve sonuçsuz bir tartışma dışında, son yirmi dakikadır hiç konuşmamıştı. Duruma göre, para el değiştirecekti.

İri yarı adam kemiği sıyrdı ve hüzünle gülümseyerek çimenlerin üzerine fırlattı.

“Onca küçük ara sokak gitti işte,” dedi. “Seviyordum onları.”

“Tüm hazine odaları,” dedi ufak tefek adam. Düşünceli düşünceli ekledi: “Acaba mücevherler yanar mı? Kömürle akraba oldukları söyleniyor.”

“Eriyip oluklardan akan onca altın,” dedi iri adam, onu duymazdan gelerek. “Ve fiçilerde kaynayan onca şarap.”

“Sıçanlar vardı,” dedi kahverengili yoldaşı.

“Sıçanlar... evet.”

“Yaz ortasında yaşanacak yer değildi.”

“O da doğru. Ama insan yine de, eh, bir anlığına...” Sesi solup gitti, ama sonra yine neşelendi. “Kızıl Sülük’teki ihtiyar Fredor’a sekiz gümüş borçluyduk,” diye ekledi.

Ufak tefek adam başını salladı.

Bir süre konuşmadan, dünyanın en büyük şehrinin, o ana dek karanlık kalan kesimini kırmızı bir çizgi halinde aydınlatan patlamaları izlediler. Sonra iri yarı adam kıpırdandı.

“Çakal?”

“Evet?”

“Acaba yangını kim başlattı?”

Çakal olarak tanınan ufak tefek savaşçı yanıt vermedi. Kırmızımsı aydınlıkta, yolu izliyordu. Deosil Kapısı kor beyaz bir köz yağmuru altında yıkıldığından beri –ilk yıkılan kapıydı– o taraftan kimse gelmemiştir.

Ama şimdi yolda iki kişi vardı. Çakal’ın, loş havada ve yarım ışıktaki her zamankinden iyi gören gözleri, iki atlı adamın ve yanlarında bir tür bodur hayvanın silüetini seçti. Kuşkusuz, taşıyabildiğince çok hazineyle kaçan, çılgına dönmüş zengin bir tüccar. Çakal bunu arkadaşına da söyledi ve arkadaşını içeri çekti.

“Haydutluk bize yakışmıyor,” dedi iri yarı adam, “ama dediğin gibi, zaman kötü ve bu gece bize yumuşak yatak yok.”

Kılıcını kavradı ve öndeki atlı yaklaşırken yolun ortasına çıktı. Elini kaldırdı ve yüzüne, aynı anda hem rahatlatıcı hem de tehditkâr olacak şekilde, özenle tasarlanmış bir sırtış yerleştirdi.

“Affınıza sığınarak, bayım...” diye başladı.

Atlı, atının dizginlerini çekti ve başlığını arkaya attı. İri yarı adam, derin olmayan yanıklarla lekelenmiş, sakalları tutam tutam kavrulmuş bir yüze baktı. Adamın kaşları bile gitmişti.

“Bastır git,” dedi yüz. “Sen Merkezyörelî* Bravd değil misin?” Bravd, işi eline yüzüne bulaştırdığını fark etti.

“Dön git, olmaz mı?” dedi atlı. “Sana ayıracak zamanım yok, anladın mı?” Çevresine bakındı ve ekledi: “Bu, her nerede saklanıyorsa, gölge sevici, pire torbası ortağın için de geçerli.”

Çakal ata yaklaştı ve perişan şekle baktı.

“Vay, sihirbaz Rincewind değil mi bu?” dedi sevinçli bir sesle, intikamını boş zamanında, rahat rahat almak için sihirbazın peş peşe sıraladığı lakapları hafızasına atarak. “Bu sesi tanıdığımı biliyordum.”

* Bu noktada, Disk sisteminin şeklini ve kozmolojisini açıklamak gerekebilir. Disk'te elbette iki ana yön vardır: merkezyön ve kenaryön. Ama Disk kendi eksenini etrafında sekiz yüz günde bir döndüğünden (Krull'lu Reforgule'a göre ağırlığını onu taşıyan fillere dengeli bir biçimde dağıtmak için) iki ara yön daha vardır: dönüşünü ve aksidönüşünü.

Disk'in minik güneşi sabit bir yörüngede dönerken görkemli Disk onun altında ağır ağır döndüğünden, bir Disk senesinin dört değil, sekiz mevsimden oluştuğunu çıkarsamak zor olmayacaktır. Güneşin Kenar'a en yakın noktalarda doğup battığı bölgelerde yaz görülür. Çeper boyunca, yaz bölgesinden doksan derece uzakta olan bölgelerde ise kış hüküm sürer.

Sonuç olarak, Halka Deniz çevresindeki bölgelerde, sene Domuznöbeti Gecesi ile başlar, ardından İlkbahar, İkilyaz (Küçük Tanrılar Arifesi) ve İlkgüz gelir. Sene ortasının berisinde Karakış, ötesinde İkincikış (bu dönemde güneş dönüş yönünde doğduğundan Döngelkış olarak da bilinir) vardır. Ardından İkincibahar ve hemen peşinden İkinciyaz gelir. Senenin dörtte üçünün bittiği gece, Tekmil Uyku gecesidir – efsanelere göre, cadıların ve ercadıların yataktan çıkmadığı tek gece. Sonra düşen yapraklar ve buz gibi geceler Döngitkış'na ve tam yüreğinde, donmuş bir mücevher gibi saklanan yeni bir Domuznöbeti Gecesi'ne doğru sürüklenir.

Disk'in zayıf güneşi Merkez'i hiçbir zaman doğru düzgün ısıtmadığından, Merkezyöre toprakları her zaman don halindedir. Diğer yandan Kenar, güneşli adaların, ılık günlerin bölgesidir.

Elbette, bir Disk haftasında sekiz gün, ışık spektrumunda sekiz renk bulunmaktadır. Disk'te sekiz, büyük gizeme sahip bir sayıdır ve bir sihirbaz tarafından asla ama asla ağza alınmamalıdır.

Bütün bunların neden böyle olduğu açık değildir, ama Disk'te tanrıların neden tapınılmaktan çok, suçlandığını biraz açıklar.

Bravd yere tükürdü ve kılıcını kınına soktu. Sihirbazlarla uğraşmaya değmezdi, bahse değer bir hazineye sahip oldukları nandırdı.

“Bayağı bir sokak sihirbazı için pek büyük laflar,” diye mırıldandı.

“Hiç anlamıyorsun,” dedi sihirbaz bıkkınlıkla. “Sizden o kadar korkuyorum ki omurgam pelteye döndü, ama şu anda dehşetten sarhoş durumdayım. Demek istediğim, dehşetimi aştığım zaman, sizden doğru düzgün korkma fırsatı da bulabileceğim.”

Çakal yanan şehri gösterdi.

“Oradan mı geliyorsun?”

Sihirbaz kıpkırmızı, yanık eliyle gözlerini ovuşturdu. “Başladığımda oradaydım. Onu görüyor musun? Arkadakini...” Yol arkadaşının, her birkaç saniyede bir eyerden düşme yöntemini kullanarak yaklaşmakta olduğu yeri gösterdi.

“Ee?” dedi Çakal.

“O başladı,” dedi Rincewind kısaca.

Bravd ve Çakal, şimdi bir ayağı üzengide, yolda sekmekte olan şekle baktılar.

“Kundakçı mı?” dedi Bravd sonunda.

“Hayır,” dedi Rincewind. “Tam olarak değil. Kusursuz, mutlak kaos, yıldırım olsa fırtınada ıslak bakır zırh giyerek tepeye tırmanacak ve ‘Tanrıların hepsi onun bunun çocuğu!’ diye bağırarak türden biri diyeyim kısaca. Yiyecek bir şeyiniz var mı?”

“Biraz tavuk var,” dedi Çakal. “Hikâyen karşılığında.”

“Adı ne?” dedi Bravd. Sohbetleri geriden takip etmek gibi bir alışkanlığı vardı.

“İkiçiçek.”

“İkiçiçek mi?” dedi Bravd. “Amma da tuhaf bir isim.”

“Sen,” dedi Rincewind, atından inerek, “daha yarısını bile duymadın. Tavuk mu dedin?”

Terry Pratchett

BÜYÜNÜN RENGİ

“Ah evet,” dedi Rincewind boş bir sesle. “Harika.” Ama düşündüğü şeydi: Heyecan gördüm; can sıkıntısı da gördüm. Ve can sıkıntısı daha iyiydi.

DiskDünya, devasa bir kaplumbağanın sırtında, düşünce ile gerçekliğin sınırlarında bir dünya. Varlığı tuhaf bir felakette –DiskDünya’nın ilk turisti– tehdit edilmekte.

Ve diskin huzuru, onun hayatta kalmasına bağlı.

Bunu sağlamakla görevli kişiyse büyücülük okulundan atılmış sıradan bir sihirbaz: Rincewind.

Zihin gücüyle yaratılan ejderhalar, sakar bir sihirbaz, saf bir turistin fizik kurallarına meydan okuyan macerası...
ve tabii evrenin KENARI...

Tanrıların, kahramanlarımızın hayatları üzerine zar attığı bu nefes kesen macerada can sıkıntısını özleyeceksiniz.

“Pratchett bir mizah dahisi”

Daily Express

www.delidolu.com.tr
f /delidolu @delidolukitap

